أحكام الحج والعمرة - بشتو

د حج او عمرے احکام

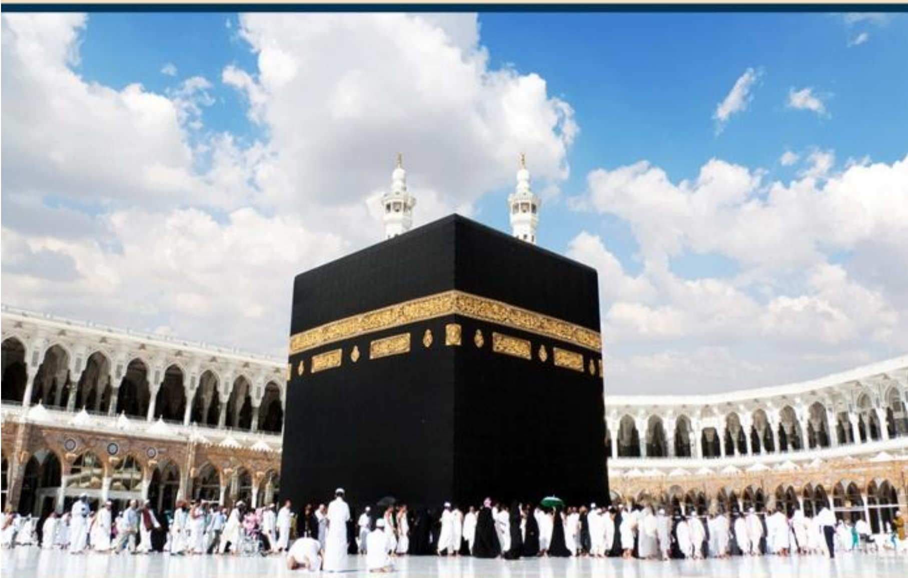

جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

240

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ ٠١٦ - فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ ٠١٦

جمعية الدعوة بالزلفي

دحج او د عمرے احکام

أحكام الحج والعمرة- بشتو

جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات في الزلفي
Tel: 966 164234466 - Fax: 966 164234477

أحكام الحج والعمرة

أعده وترجمه الي اللغة البشتو

جمعية الدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الثانية : ١٤٤٣/٨هـ

ح المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

أحكام الحج والعمرة- الزلفي، ١٤٣٩هـ

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٢٤٣-٠٩-١

(النص باللغة البشتو)

١- الحج ٢-العمرة أ- العنوان

ديوي ٢,٥٢٥ ١٤٣٩/٦٣٥٥

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٥

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٢٤٣-٠٩-١

أحكام الحج

د حج د احکامو پیژندنه

د حج حکم او فضیلت :

حج کول په ټول عمر کښې یوځل په هر سړی او زنانه باندي واجب دی ، د اسلام دارکانو نه پنځم رکن دي ،

الله پاک فرمائی:

«**وَلِلّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً**».{آل عمران:۹۷

ترجمه : د الله دپاره په خلقو باندی زیارت د بیت الله دی ، د څوک چي د لاری وس لری ،او الله رسولﷺفرمائی :

« **بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَالْحَجِّ ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ**»"متفق عليه.

ترجمه : بناء د اسلام په پنځو (بناګانو) ستنو باندي ده ، ګواهی کول ددي خبري چی نشته حقدار دبندګۍ سیواء د الله پاک نه ، او محمد ﷺ د الله رسول دی ، د مونځ پابندی کول ، زکات آداء کول ، حج کول ، او د رمضان روژي نیول ،

حج په هغه غوره عملونو كښي دي ، چې الله تعالی ته د نزديکت سبب دی ، رسولﷺفرمائيلی دی :

«مَنْ حَجَّ هَذَا الْبَيْتَ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّه».
متفق عليه

ترجمه : څوک چي حج وکړی، ددی کور(بيت الله) او د (جماع د کوروالی) شهوت خبری ونکړی ، او نه ئی د ګناه کار وکړو ، واپس به شی (د ګناهونونه پاک) لکه څنګه چی د مور نه پيداء شوی وی .

د حج شرطونه :

هر بالغ عاقل مسلمان باندی حج کول واجب دی ، چی استطاعت لری ، استطاعت ديته وائی ، چی دومره خرچه ورسره وی ، چی د تللو راتللو او د خوراک څښاک ، او لباس دپاره کافی شی ، او خپل اهل ته هم نفقه پريږدی ، او دغه رنګه مرض او د دشمن يره نوی ، او د زنانه دپاره محرم سره تلل هم شرط دي ، اوکه زنانه په حالت د عدت کښې وی بيا ورله هم دحج دپاره تلل جائز ندی ، ځکه چی الله تعالی د عدت واله زنانه دپاره د کورونو نه وتل منع کړی دی ، بس د

هرچا دپاره یو مانع د دغه موانع نه چی موجود شی هغه باندی حج نشته دی .

د حج آداب :

١=د حاجی دپاره د سفر کولو نه مخکښې

دحج په احکامو باندی ځان پوهه کول ضروری دی ، که د کتاب د لوستلو په واسطه وی ، او که د عالم نه د پوښتني په ذریعه وی ، خو ځان پوهه کول لازم دی.

٢=د حاجی دپاره دصالح ملګری په ملګرتیا باندی حرص پکاردی ، چی د خیر په کارونو کښې ورسره مدد وکړی ، او د بدو نه ئی منع کړی ،خاصکر د عالم یا د طالب العلم سره ملګرتیا کول پکار دی .

٣=د حاجی دپاره په خپل حج باندی دالله رضاء مقصد ګرځول ضروری دی.

٤=د فضول خبرونه خپله ژبه ساتل ضروری دی.

٥= د الله تعالی ذکر او دعاګانی ډیری کول پکاردی .

٦=نورو خلقوته ضرر نه رسول .

۷=زنانه لره پکار دی چي د خپل ستر او پردی ډیر خیال وساتی ، د سرو د ګنړی نه ځان وساتی .

۸=د حاجی په زړه کښې دِی دا خبره حاضره وی ، چی زه په عبادت کښې یم ، سیاحت او سیل نه دي ، بعض خلق حج د سیل او چکر موقعه ګنړي ، په هغي کښې تصویران وغیره وباسی دا ګناه ده .

الاحرام :

احرام اصل کښي (په مناسکو د حج کښې د داخلیدلو نیت) ته وائی ، څوک چی د حج او عمری اراده لری ، هغه باندی احرام واجب دی ، حج کونکی یا عمره کونکی چی د مکی دخارج نه راځی ، هغه به احرام د هغه میقات نه تړی کوم چی د رسول الله ﷺ په ژبه مبارکه مقرر شوی دی ، هغه په لاندنی ډول دی:

۱-ذوالحُلیفة : د ا داهل مدینه او د مدینی د جهت نه چی څوک راځی د هغوی دپاره میقات دی ، اوس ورته (أبیار علی) وائی .

۲-الجُحفه : دا رابغ سره نزدی یو ورکوتی کلی دی ، اوس خلق درابغ نه احرام تړی ، دا د شام والو دپاره میقات دی .

٣-قرن المنازل : (السبيل الكبير) دا طائف ته نزدي علاقه ده دنجد والو دپاره ميقات دي .

٤-يلملم : د مكي نه ٩٠ كلوميټره فاصله باندي دي ، د يمن والو دپاره ميقات دي.

٥-ذات عرق : دعراق والو دپاره ميقات دي دا ځايونه نبی كريم ﷺ مقرر كړي دي، ددغه خلقو دپاره او هرهغه ځوك چی پدی باندی تيريږی په نيت د حج او عمری سره ، اوسيدونكی دمكی او هغه ځوك چی مكه كښې ئی ځان داحرام نه حلال كړی وی هغوی به احرام دخپل ځائی دأسيدلو نه تړی .

احرام كښې سنت طريقۂ :

هغه كارونه چی داحرام نه مخكښې كول پكاروی.

١-نوكان كټ كول ، د تخرګونو نه ويختہ كټ كول ، بريتان كټ كول ، د نامه نه لاندی ويخته خرئيل ، غسل كول ، خوشبو استعمالول مخكښې د احرام نه صرف په بدن باندی نه په كپړو د احرام باندی .

٢-كنډلی شوی كپړی ويستل ، صرف لنګ او څادر اچول ، او زنانه هرقسم كپړی اچولی شی صرف د ستر به ډير اهتمام

کوی چه د زینت ځایونه ئې ښکاره نه شی ، مخ ته نقاب او لاسونوته دستاني به نه اچوی لیکن د پردو سړو نه به خپل ستر کوی .

۳-مسجد ته تلل راتلل د مونځ دپاره که دمونځ وخت وی .

او دوه رکعات تحية الوضوء کول پس ددي نه به احرام وتړی .

د حج طریقۀ

د حج د کولو دری قسمه طریقۀ دی :

۱-حج تمتع : ددی طریقه داده ، چی حاجی دحج په میاشتو کښې د عمری دپاره احرام وتړی ، او د عمری نه بعد ځان د احرام نه حلال کړی ، او بیا په مکه کښې وسیږی چه کله أتمه (۸) ورځ د ذی الحجه راشی نو د ځپل ځائی نه د حج دپاره احرام وتړی ، او کله چی د میقات نه ورتیریږی نو داسي دعاء به ووائی :

(لَبَّيْكَ عُمْرَةً مُتَمَتعا بها الي الحج)

یعنی د عمری دپاره لبیک وایم ددی نه بعد به حج کوم ، حج تمتع د ټولو نه افضله طریقه ده ، که چرته یو حاجی مکی ته راشی مخکښې د حج د ورځو نه ، او بیا روستو د خپل د

اوسیدو د ځائی نه د حج دپاره احرام تړی ، نو وائی به : (لبیک حجا) پدي صورت کښې په حاجی باندی یوه هَدیه قربانی کول دی ، یو ګډ د یوشخص نه کافی کیږی ، او یو د اوښانو یا د غواګانونه د اُووه (۷) کسانو دپاره کافی کیږی .

۲-**حج قِران**: ددی طریقه داده چه د عمری او دحج دپاره به یوځائی احرام وتړی ، د احرام د تړلو په وخت کښې به ووائی (لبیک عمرة وحجا)

یعنی د عمری او د حج دپاره لبیک وایم ، معني ئې دا ده : اے الله ! زه تا ته په حج او عمري سره حاضر یم او ستا حکم ته تیار ولاړیم ، د عمري کولو نه بعد به ځان داحرام نه نه حلالوی تر یوم النحر

(داختر ورځي) پوری ، دا قسم حج اکثر هغه خلق کولی شی چی د (۸) أتمی ذی الحجه نه لږ مخکښې راشی ، او د حج پوری په احرام کښې وی ، او د ځان سره به هَدیه هم بوځی ، پدی طریقه حج کښې هم قربانی کول لازم دی .

۳-**حج اِفراد** : ددی قسم حج طریقه داده ، چی د حج نیت به صرف وکړی د میقات نه به ووائی : (**لَبَّيْكَ حَجًّا**)،

يعنی د حج دپاره لبيک ووايم ، پدي طريقه کښې قربانی کول لازم نه دي ، حاجی صاحب که جهاز کښې راځی نو د جهاز ميقات ته رارسيدو نه مخکښې به احرام وتړی ، که چرته د ميقات (برابروالی) محاذات پيژندل ورته مشکل وی ، نو مخکښې احرام تړل هم جائز دی ، کوم کارونه چې ميقات سره کول پکار دی مثلًا صفائی کول ، خوشبو لګول ، نوکان کټ کول وغيره ، د مخکښې نه کول پکار دی ، جهاز کښې د کيناستلو نه مخکښې د احرام کپړه به واچوی ، يا دِی په جهاز کښې واچوی ، د ميقات سره به بيا صرف نيت وکړی .

احرام کښې د داخليدلو طريقه :

احرام کښې داخليدو دپاره به پدی طريقه نيت کولی شی

۱–د حج تمتع دپاره د احرام طريقه داده : (لبيک عمرة متمتعا بها الی الحج)

يعنی د عمری دپاره لبيک وايم ، د عمری نه بعد د حج کولو نيت لرم .

۲–که حج قِران کوی نو داسی به وائی : (**لَبَّيْكَ عُمْرَةً وَحَجًّا**) دعمری او د حج دپاره لبيک وايم ، چې عمره او حج په يو احرام باندی کوی .

۳–که حج اِفراد کوی نوداسی به وائی : (لبیک حجا) د حج دپاره لبیک وایم ، د احرام نه پس تلبیه وئیل سنت دی ، تر د طواف شروع کیدو پوري ، د تلبيي الفاظ دادی :

(لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لاَ شَرِيكَ لَك)

ترجمه : حاضریم اے الله زه حاضر یم ستا هیڅ شريك نشته زه حاضریم یقینا ټول حمدونه او نعمتونه ستا دپاره دی او بادشاهی هم ستا ده ستا هیڅ شريك نشه دی.

د محرم دپاره حرام شوی کارونه :

بعض کارونه د احرام نه مخکښې د محرم دپاره جائز وی ، خو د احرام نه پس ورباندي حرام شی ځکه چی اُوس په عبادت کښې داخل شو ، محرم باندی دا لاندینی کارونه حرام دی :

۱–د سر اود بدن د نوری حصی نه ویښته لری کول حرام دی ، لیکن د ضرورت مطابق په نرمئ سره سر ګرولي شی .

۲–نوکان کټ کول ، مګر که یونوک مات شی ، یا درد کوی نو د هغی په لری کولو کښې هم څه حرج نشته دی .

٣-خوشبو استعمالول او خوشبودار صابون استعمالول هم منع دی .

٤-د خپلی ښځی سره کوروالی کول ، نکاح کول ، بدن لګول په شهوت سره ، د خپلي ښځی مخ خکلول ، شهوت سره کتل وغیره حرام دی .

٥-لاسونو ته دستانی اچول .

٦-د حیواناتو یا د مارغانو ښکار کول د احرام په حالت کښې حرام دی .

دا هغه کارونه وو چی سړو او ښځو ټولو دپاره حرام وو .

هغه کارونه چی صرف د سړو دپاره حرام دی هغه دا دي .

١-ګنډلی شوی کپړه ، البته د ضرورت مطابق بِلټ ، (د ملا نه تاو شوي پټۍ) ګهړۍ ، عینکی ، او ددي په شان دضرورت څیزونه استعمالول جائز دی .

٢-براهِ راست خپل سر نشی پټولي که براه راست نوی بیا څه حرج نشته دي ، لکه چهترۍ ، موټر ، بس ، خیمه وغیره سره سر پټول جائز دی .

۳-خپوته جرابی اچول جائز ندی ، که چرته پیزار نوی ، بیا د ځرمنی موزی اچولی شی ، لیکن پړکی(ګیټۍ) به ښکاره کوی

ددي ممنوع څیزونو استعمال په دري قسمه دي :

۱-بغیر د عذر نه یو څیز استعمالول ، پدی صورت کښي به دغه انسان ګنهګار وی ، او فدیه به هم ورکوی .

۲-که دخاص ضرروت مطابق استعمال کړی ، نو ګنهګارندی ، البته فدیه به ورکوی .

۳-که د عذر دوجه نه دغه منع شوي،څیز استعمال کړي ، مثلًا د یوي مسئلۍ علم ورسره نوی ، یا تری هیره شوی وی یا مجبوره شوی وی ، پدی صورت کښې نه ګنهګار دی، او نه وربادی فدیه شته دی ،

د طواف طریقه :

مسجد حرام ته د ورداخلیدو په وخت کښي به ښۍ خپه مخکښي کړی ، دا سنت طریقه ده ، او دا دعاء به ووائی : (**بِسْمِ اللهِ، وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي،وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ**) ترجمه : شروع کوم په نوم دالله سره ، درود اوسلام دِی وی په رسول الله ﷺ باندی ، اے الله! بخنه وکړه

ماته دګناهونو زما ، او کهولاوي کړه ماته دروازي د رحمت خپل ، (ابن ماجه)

عامو جوماتونو ته د داخليدلو هم دغه طريقه ده ، ددي نه پس به کعبي طرفته روان شی د طواف دپاره .

۱-د حجر اسود خواته به لاړشی ، که ممکنه وی په ښی لاس باندي به حجر اسود مسحه کړی ، بسم الله ، الله اکبر به ووائی ، که ممکنه وی نو خکل دِی ئی کړی ، یادِی ورسره لاس مسحه کړی ، او بیا دِی لاس خکل کړی ، او که دا ممکن نوی بیا به د لری نه په لاس باندی اشاره وکړی ، او الله اکبر به ووائی لاس به نه خکلوی ، بیا به خپل چپ طرف ته کعبه وګرځوی ، او طواف به شروع کړی ، د طواف په دوران کښې څه مخصوص دعاء نشته دی ، د ځان دپاره یا د نورو مؤمنانو دپاره هرقسمه دعاء غوښتلی شی ، د قرآن کریم تلاوت هم کولی شی .

۲-کله چی رکن یمانی ته ورسیږی نو که ممکنه وی لاس باندی به ئی مسحه کړی ، او بسم الله الله اکبر به ووائی ، او لاس به نه خکلوی ، که چرته لاس لګول ممکن نوی ، نو هم داسي به تيريږی او په لاس سره به اشاره نه کوی اونه به

الله اکبر وائی ، د رکن یمانی او د حجر أسود مینځ کښې به دا دعاء وائی :

(رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) .

ترجمه : اے ربه ! راکړه مونږ ته په دنیا کښې ښه حالت او په آخرت کښې ښه حالت ، او بچ وساته مونږ لره د عذاب د اُور نه .

۳-کله چې حجر اسود ته ورسیږی نو که ممکن وی ، خکل به ئې کړی او یا به ورته اشاره وکړی ، او الله اکبر به ووائی، پدی طریقه په اُووه چکرو کښې یو چکر پوره شو نو باقي اُووه چکري به پدي طریقه پوره کړی .

٤-پدي طریقه باندي به اُووه چکري پوره کړی ، حجر اسود سره چې تیریږی

الله اکبر به ووائی ، اولنی دری چکرو کښې به رمل کوي (یعني واړه واړه قدمونه به په جلتئ سره اخلي) او باقی چکرو کښې به عام مزل سره ځی ، په طواف کښې اضطباع (یوه اُوږه ښکاره کول) سنت طریقه ده ، د اضطباع طریقه داده چې څادر به دښی ووږي د لاندي او د چپی أوږي دپاسه واچوی ،

اضطباع په اولنی طواف کښې کول پکاردی ، او په غیر د طواف نه هم اضطباع نشته.

٥-د طواف د پوره کولو نه پس به د مقام ابراهیم نه روستو دوه رکعاته د طواف وکړی چې مقام ابراهیم دمونځ کونکي او دکعبې په مینځ کې راشی ، د مونځ په حالت کښې به دواړه اُوږې پټې کړی ، په اولنی رکعت کښې به :

[قُلْ يَا أَيُّهَا الكَافِرُونَ]

يعني سورة الكافرون ، او په دويم رکعت کښې به [قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ]

سورت الاخلاص تلاوت کړی ، که د مقام ابراهیم سره د خلقو د ډیروالي دوجې نه ممکن نه وی ، بیا په مسجدحرام کښې چې هرځائ وشی جائز دی .

صفاء او مروه کښې سعي کول :

د طواف نه پس به سعی کیدلی شی ، اول به صفا طرفته مخامخ شی ، او دا آیت به ولولی :

[إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ] {البقرة:١٥٨}

ترجمه : يقينا د صفا او مروه غونډۍ د الله د دين نښخی دی ، نو څوک چی دبيت الله حج ياعمره کوی ، هغه باندی ددی دواړو سعی کولو کښې څه ګناه نشته دی ، او څوک چه د زړه په خوشحالئ سره نيکی کوينو يقيناً الله تعالی قدردان او په هرڅه باندي پوهه دی ، صفا ته دومره ختل پکار دی چه کعبه ورته په نظر باندي راشی ، کعبې ته به مخامخ لاس اُوچت کړی ، او دا دعاء به دري کرته ووائی:

"لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ أَنْجزَ وَعْدَهُ وَنَصرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ)،

ددي نه پس به دعاء وغواړی ، او بيا به مروه طرفته روان شی، د شنو راډونو مينځ کښې منډه وهل پکار دی ، تيزه

منده پکار ده څومره چې کیدلی شي ، خو صرف د سرو دپاره او د ښځو دپاره منده نشته دی ، کله چې مروه ته ورسیږی نو قبلې طرفته به مخ کړی او دعاء به وغواړی لکه څرنګه چې صفا کښې ئې غوښتلې وه ، دسعی په اُووه چکرو کښې یوچکر پوره شو ، ددی پشان به اُووه چکری پوره کوی د صفا نه شروع او مروه باندی به سعی ختموی ، حاجی که نیت د حج تمتع کړي وی نو د سعی کولو نه پس به دسر ویښته کټ کړی ، او عمره به پوره کړی ، پدي سره د احرام نه حلال شو خپلي کپړي به واغوندي ، کله چې دذی الحجه أتمه ورځ راشی ، نو د خپل د اُوسیدو د ځائی نه به احرام وتړی په هغه طریقه باندی چې څنګه ئې د عمری دپاره احرام تړلی وو ، د حج نیت به وکړی ، او دا تلبیه به وائی : (**لَبَّيْكَ حَجًّا) لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ**")

البته څوک چې حج قِران یا حج اِفراد کوی هغه به د سعی نه پس ویښته نه کټ کوی احرام کښې به وسیږی .

اتم (۸) ذی الحجه :

پدي ورځ باندي حاجی صاحب منی ته ځی ، او د ماسپخین ، مازیګر، ماښام او ماسخوتن او دصبا مونځونه به په قصر سره کوی ، البته جمع بین الصلاتین به نه کوی .

۹- نهم ذی الحجه(یوم عرفه) :

پدی ورځ باندی به حاجی صاحب یوڅو کارونه کوی :

۱=د نمر د راختلو نه پس به حاجی د عرفات میدان ته ځی ، او د نمر د پریوتو پوری به عرفات کښې وی ، د ماسپخین او مازیګر مونځ به یوځائی په قصر سره (دوه دوه رکعاته) کوی ، کله چه زوال وشی ، بیا به دمونځ نه بعد ځان فارغه کړید ذکر ، دعاء او تلبیه دپاره ، پدي ورځ باندي ډیري دعاګاني او الله رب العالمین ته عاجزی کول پکاردی ، دخپل ځان دپاره د مور او پلاراوعامو مسلمانانو دپاره دعاء پکارده ، په دعاءکښې لاس اُوچتول سنت طریقه ده عرفات کښې وقوف کول د ارکانو د حج نه دی ، څوک چی په عرفات کښې وقوفونه کړی ، د هغه حج نه کیږی ، عرفات کښې د وقوف وخت د نهمي ورځي د ذی الحجه د نمر د راختلونه تر دلسمي ورځي د صباح د راختو پوري دي ، بس څوک چه اِیسار شو

د ورځي يا د شپي په څه حصه کښې د دغه ورځو نه ، نو حج ئے صحيح دي ، ليکن حاجی صاحب به پوره کوشش کوی چی د عرفات حدود ته ورداخل شی .

۲=کله چی د عرفي په ورځ نمر پریوځی نو خه په اطمينان سره به مزدلفي طرف ته روان شی ، او په اُوچت آواز سره به تلبيه وائی ، مزدلفی ته رسيدو سره به د ماښام او دماسخوتن مونځونه په جمع سره قصر وکړی ، د مونځ نه بعد به د خوراک څښاک بندوبست وکړی ، او بيا به اُوده شی چه د سهر مونځ ته تروتازه شی .

(ذی الحجه (دلوئی اختر ورځ) :

۱=د اختر په ورځ چی حاجی صاحب د سهار مونځ وکړی ، خپل ځائی باندي به کينی ، او اذکار او دعاګانی به غواړی تردی چی تياره ختمه شی .

۲= د نمر د راختونه مخکښې به منی طرف ته روان شی ، او په اُوچت آواز به تلبيه وائی ، د شيطان ويشتلو دپاره به واړه واړه اُووه (۷) کانړی راغونډ کړی .

٣= تلبيه به وائی تردی چی جمرة الکبری (لوئی شيطان) ته ورسيږی ، د هغه په ويشتلو به شروع وکړی ، په يو يو کانړی به ئی ولی او هرکانړی سره به الله اکبر وائی .

٤=د شيطان د ويشتلو نه پس قربانی کول دی ، که چرته حج تمتع يا حج قِران کوی نو مستحب داده چی دخپلی قربانئ نه خوراک وکړی ، او نورو ته ئی هديه او صدقه کړی که ممکن وی.

٥= د قربانی نه پس به حلق الرأس وکړی يعني د سر ويخته به وخرئيوي ، اويا به قصر (ورکوټی) کړی ، خو حلق افضل دي د زنانه دپاره صرف (قصر) دي يعنی د هری کونځئ نه به دګوتی د سر په مقدار ويخته کټ کړی (تقريبا دری سينټی ميټره) ددی نه پس حاجی صاحب د احرام نه حلال شو ، کوم کارونه چی کول ئي حرام وو لکه ويخته ، نوکان کټ کول وغيره ، هرڅه ورله جائز شول ليکن نکاح(خپلی ښځی سره نزديکت) نشی کولی ترڅو پوری چی د بيت الله طواف ئی نوی کړی .

٦=طواف الافاضة کول : د طواف نه پس دوه رکعاته مونځ د طواف کول ، او بيا په صفاء او مروه کښې سعی کول ، کله چی حج تمتع وی ځکه چی حج قِران ، يا حج اِفراد کونکی

اول د طواف قدوم سره سعی کړیده چی هغه سعی دحج وه ، که چرته هغه سعی نوی کړی بیا سعی کول وربانددی لازم دی ، د صفا او مروه د سعی نه پس ټول ممنوع څیزونه حلال شی کوم چی د احرام د وجه نه حرام شوی وو .

۷=حاجی صاحب باندی لازم دی چی یولسمه او دولسمه شپه منی کښې وکړی (یعنی د شپې اکثره حصه منی کښې تیره کړی) او دیارلسمه شپه تیرول هم جائزدی ، څوک چی اراده د روستوالي لری د اختر په ورځ د اعمالو ترتیب دادي : رمئي (شیطانویشتل) نحر (قربانی) حلق (ویښته کټ کول) ، طواف کول دا ترتیب سنت دی ، لیکن یو عمل مخکښې روستوشی نو څه حرج نشته دی.

۱۱-ذی الحجه(یولسمه ورځ) :

پدی ورځ حاجی صاحب باندی د شیطانانو ویشتل لازم دی، د نمر د زوال نه روستو به شروع کوی ، د زوال نه مخکښې ویشتل جائز ندی ، د بلی ورځی د صباء راختو پوری ویشتل جائز دی ، اول به جمرة الصغری (ورکوټی شیطان) وولی بیا جمرة الوسطی (مینځنی شیطان) او بیاجمرة الکبری (لوئی شیطان) د زوال نه پس ترد بلي ورځي د صبا راختو پوري ویشتلۍ شی .

د جمرات ویشتلو طریقه داده :

د ځان سره (۲۱) یو دپاسه شل واړه واړه کانړی راواخلی ، او د ورکوټی شیطان خواته به لاړشی ، په یو یو کانړی باندي به ئی اُووه ځل وولی ، او هر کانړی سره به الله اکبر وائی ، بیا سنت طریقه داده چی لږ ښی طرفته شی ، او اُوږده دعاء وغواړی ، ددی نه پس د مینځنی شیطان خواء ته ورشی او اُووه کانړو باندی به ئی وولی ، د هرګوزار سره به الله اکبر وائی ، بیا سنت طریقه داده چی ګس طرفته به ودریږی ، او دعاء به وغواړی ، ددي نه پس به لاړي شی لوئی شطان ته ، په هغه مخکنۍ طریقه به ئي وولی ، د هرکانړی سره به الله اکبر وائی ، ددی نه پس به نه ودریږی .

۱۲-دولسمه ذی الحجه :

۱=پدي ورځ به حاجی هغه څه کوی چی په یولسم (۱۱) د ذی الحجه باندي ئې څه کړی وی ، که چرته یو حاجی صاحب غواړی چی تر (۱۳) ذی الحجه پوری هیسار شی ، نو هغه کارونه به کوی کوم چی مخکښې دوه ورځو کښې کړی وی د شیطان د ویشتلونه روستو به حاجی صاحب بیت اللّٰه ته د طواف الوداع دپاره ځی ، د طواف د اُووه چکرونه پس به دوه رکعاته دطواف که ممکن وی دمقام ابراهیم نه شاته وکړی ، او که ځائی نوی نو بیا د مسجد په هر ځائی کښې کیدلی شی دا طواف په هغه زنانه باندی نشته چی مریضه وی ، (حائضه، یانفاسه) د حاجی صاحب دپاره دا هم جائز دی چی طواف اِفاضه (د اختر دورځی طواف) روستو کړی، دولسم د ذی الحجه یا دیارلسم د ذی الحجه ته ، خو بیا به صرف د طواف الافاضة نیت کوی ، او دا طواف به د طواف الوداع په ځائی کافی شی ، د طواف الوداع نه روستو مکه کښې بغیر د ضرورت نه هیساریدل ندی پکار، که چرته ډیر وخت دپاره پاتی شی ، نو دوباره به طواف الوداع کوی.

دحج ارکان:

١: الاحرام .

٢: الوقوف بعرفة.

٣: طواف الافاضة .

٤: السعی بین الصفا والمروه.

چاچی پدی ارکانو کښې څه پریښودل حج ئې صحیح ندی.

واجبات الحج :

١=دمیقات نه اِحرام تړل

٢=عرفات کښې وقوف کول دنمر پریوتو پوری ، څوک چی د ورځې وقوف کوی .

٣=مزدلفه کښې شپه کول تر صبا پوری چه خه تیاره ختمه شی مګر بوډاګان او زنانه د نیمی شپی هم تللی شی .

٤=منی کښې د اختر نه روستو دوه یا دری شپی تیرول (ایام التشریق) .

٥=دغه ایام التشریق کښې د شیطان ویشتل (رمی الجمرات)

٦= د سر ویخته کټ کول یا ورکوټی کول .

۷=طواف الوداع:

پدی مذکوره ځیزونو کښې چې د چانه یو پاتې شو نو دم به ورکوی ، ګډه یادغواء اُومه حصه او یا داُوښ اُوومه حصه به قربانی کوی ، او دحرم په مسکینانو باندی به ئې تقسیم کو.

د مسجدنبوی ﷺ زیارت

دمسجدنبوی زیارت دمونځ کولو دپاره مستحب دی ځکه حدیث کښې راغلی دی :

«صَلاَةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِصَلاَةٍ فِيمَا سِوَاهُ إِلاَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ».

ترجمه:رسول الله ﷺ فرمائيلي دی : چې زما پدی جومات کښې یو مونځ د زرو مونځونو نه غوره دی په نورو جوماتونو کښې سیواء د مسجد حرام نه ، ځکه هغه کښې یو مونځ په یو لاکه دی ، ددی مسجد دپاره په کال کښې څه خاص وخت مقرر نشته ، اونه دحج حصه ده ، هروخت یو مؤمن د نبی کریم ﷺ د قبر زیارتکولی شی ، او د هغه د دوه صحابه کرامو ابوبکر صدیق او عمربن الخطاب رضوان الله علیهم اجمعین د قبرونو ، او د نبی کریم ﷺ د حجری مسحه کول

ياخكلول يا طواف كول يا ددعاء په وخت كښې ورته مخ كول داتړول جائزنه دی.

والحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات.

فهرست د حج او عمرے احکام

دحج د احکامو پیژندنه	۳
د حج شرطونه	٤
د حج آداب	٥
احرام	٦
دحج طریقه	۸
احرام کښې د داخلیدو طریقه	۱۰
د محرم دپاره حرام کارونه	۱۱
د طواف طریقه	۱۳
د صفاء مروا مینځ کښې سعی	۱۷
د ذی الحجی ۸ و۹ و۱۰ ورځ	۱۹
د حج ارکان	۲٥
د حج واجبات	۲٥
د مسجدنبوی زیارت	۲٦
فهرست	۲۸